

หน่วยที่ 10

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กับการปฏิรูปการศึกษาไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นพระราชบัญญัติที่มีความสำคัญมากในประวัติศาสตร์ของการศึกษาไทย อาจจะเรียกได้ว่าเป็นกฎหมายการศึกษาที่มีลักษณะเหมือนกฎหมายแม่บททางการศึกษา และในฐานะเสมือนกฎหมายแม่บททางการศึกษา จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์สำคัญทางการศึกษาที่เป็นกรอบของการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

ที่มาของพระราชบัญญัตินี้ อ้างอิงจากมาตรา 81 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ระบุว่า ให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติและหลักเกณฑ์ที่สำคัญหลายประการของพระราชบัญญัติได้ยึดถือมาตราที่เกี่ยวข้องของรัฐธรรมนูญ เป็นหลักนอกเหนือจากมาตรา 81 เช่น มาตรา 42, 43, 53, 55, 69 และมาตรา 289 เป้าหมายหลักของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

เป้าหมายหลักของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ โดยสรุปมีดังนี้

สาระสำคัญของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1. กฎหมายการศึกษา (1-9)

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีทั้งหมด 9 หมวด มีบทเฉพาะกาล รวมทั้งสิ้น 78 มาตราแต่ละหมวดมีสาระสำคัญดังนี้

หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ

หมวด 1 นี้ ต้องการฉายภาพทั่วไปให้เห็นกรอบกว้าง ๆ ของแนวทางการปฏิรูปของพระราชบัญญัตินี้ เป็นหมวดที่สำคัญเพราะเป็นการสรุปย่อหลักการสำคัญ แนวทางการปฏิรูปการศึกษาและกล่าวถึงความมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อเป็นการกำหนดกรอบของการดำเนินงานทั้งหมดสาระสำคัญมีดังนี้

1. ความมุ่งหมายและหลักการ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยถือว่า กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การเคารพกฎหมาย การส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักพึ่งตนเอง ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. การจัดการศึกษา โดยยึดหลักการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน การมีส่วนร่วมของสังคม และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

3. การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบายและหลากหลายในการปฏิบัติ การกระจายอำนาจ มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพ การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู การระดมทรัพยากรตลอดจนการมีส่วนร่วมของเอกชน

หมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

หมวด 2 กล่าวถึงสิทธิของประชาชนที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย กล่าวคือ สิทธิของบุคคลซึ่งมีความบกพร่องของร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ตลอดจนบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ หมวดสิทธินี้จะส่งเสริมให้บุคคล ชุมชน สถาบันทางสังคม สถาบันศาสนา องค์กรเอกชน และสถานประกอบการมีสิทธิในการจัดการศึกษานานพื้นฐานและจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐในหลาย ๆ วิธี *สาระสำคัญของหมวด 2 มีดังนี้*

1. สิทธิของบุคคล จัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยจัดให้คนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และสังคม ตลอดจนบุคคลไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือค่อยโอกาส และบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ เป็นพิเศษ

2. บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ และให้ได้รับการศึกษาตามความพร้อมของครอบครัว รวมทั้งได้รับสิทธิประโยชน์ การสนับสนุนจากรัฐในการอบรมและให้การศึกษาแก่บุตรฯ และลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา

3. บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา องค์กรเอกชน สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามที่กฎกระทรวงกำหนด รับสิทธิประโยชน์ ได้รับการอุดหนุนจากรัฐในการจัดการศึกษา และลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา

หมวด 3 ระบบการศึกษา

กล่าวถึง ระบบการศึกษาใหม่ที่จัดไว้เพียง 2 ระดับคือ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับหลังการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เรียกว่า อุดมศึกษา และในแต่ละระดับสามารถจัดในรูปแบบการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และให้มีระบบการเทียบโอนผลการเรียนในระหว่างรูปแบบต่าง ๆ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ตามที่กระทรวงกำหนด *สาระสำคัญของหมวด 3 มีดังนี้*

1. การจัดการศึกษา มี 3 รูปแบบ คือ

- การศึกษาในระบบ : มีจุดมุ่งหมาย วิธีการ หลักสูตร ระยะเวลาการวัด และประเมินผลที่ชัดเจนแน่นอน
- การศึกษานอกระบบ : ยืดหยุ่นในจุดมุ่งหมาย วิธีการ และระยะเวลา ส่วนหลักสูตร การวัดและประเมินผลมีความชัดเจนแน่นอน
- การศึกษาตามอัธยาศัย : จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพความพร้อมและโอกาส

2. การศึกษาในระบบมี 2 ระดับ คือ

- การศึกษาขั้นพื้นฐาน : การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นที่ไปตามกฎกระทรวง
- การศึกษาระดับอุดมศึกษา : การศึกษาหลังการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งเป็นระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับปริญญา

3. ให้มีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่ 7 เข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จนย่างเข้าปีที่ 16 เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่ 9 ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. สถานศึกษาที่จัดการศึกษา

- การศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน และศูนย์การเรียนรู้
- การศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย มหาวิทยาลัย สถาบันวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น
- การอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ประกอบด้วย สถานศึกษาของ รัฐและเอกชน หรือสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นที่ไปตามกฎหมายว่าด้วยอาชีวศึกษา
- การศึกษาเฉพาะทาง กำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยราชการอื่นจัดการศึกษาได้ตามหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวง

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

กล่าวถึง แนวการจัดการเรียนการสอนที่จะต้องถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดสาระของการเรียนจะต้องเน้นเรื่องอะไรบ้างในแต่ละระดับ และกระบวนการเรียนควรดำเนินการอย่างไรวิธีการประเมินผลควรทำอย่างไร หลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐานกับหลักสูตรท้องถิ่นประสานสอดคล้องกันอย่างไร สาระสำคัญของหมวดนี้มีดังนี้

1. การจัดการศึกษา โดยถือหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และถือว่าผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

2. หลักการจัดการศึกษา ต้องเน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม ในแต่ละระดับการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสังคม ประวัติศาสตร์ ทักษะเกี่ยวกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม กีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย ตลอดจนความรู้และทักษะด้านภาษา คณิตศาสตร์ เน้นการใช้ภาษาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

3. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ดำเนินการดังนี้

จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เรียนจากประสบการณ์จริงโดยการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การแก้ปัญหา การผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล สนับสนุนให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ทุกเวลาและสถานที่

4. การประเมินผล และการจัดสรร โอกาสเข้าศึกษาต่อ

- ให้สถานศึกษาจัดประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจาก พัฒนาการของผู้เรียน สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กัน
- ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรร โอกาสเข้าศึกษาต่อโดยคำนึงถึงผล การประเมินผู้เรียนมาใช้ประกอบด้วย

5. หลักสูตร

- การศึกษาพื้นฐาน ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ราชการส่วนกลาง เป็นผู้กำหนดและจัดทำสาระหลักสูตรแกนกลาง และให้สถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น
- บุคคลพิการและผู้มีความสามารถพิเศษ ต้องมีความหลากหลายเหมาะสมตามวัยและศักยภาพ
- อุดมศึกษา มุ่งวิชาการ วิชาชีพ วิจัย และพัฒนาสังคม

6. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน (โรงเรียนชุมชน)

โดยให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน สถาบันและองค์กรต่าง ๆ ร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

7. การวิจัยและพัฒนาของสถานศึกษา

หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา

กล่าวถึงการจัดบทบาทหน้าที่ใหม่ของกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ระหว่างส่วนกลางกับเขตพื้นที่การศึกษาไว้ชัดเจน กระทรวงใหม่นี้ร่วมงานกระทรวงศึกษาธิการเดิม งานของทบวงมหาวิทยาลัย และงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และมุ่งเน้นให้มหาวิทยาลัยเป็นอิสระ และยังได้กล่าวถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาด้วย ตลอดจนระบบการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน *สาระสำคัญของหมวดนี้มีดังนี้*

การบริหารและการจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนของรัฐ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และของเอกชน

ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษา (ม.31-ม.40)

1. ส่วนราชการระดับกระทรวง โดยการจัดให้มีกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการจัดการศึกษา ศาสนา และศิลปะ วัฒนธรรม ทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากร ติดตามตรวจสอบและประเมินผล โดยให้มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคลในรูปสภา หรือในรูปคณะกรรมการจำนวน 4 องค์กร

- 1.) สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ
- 2.) คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.) คณะกรรมการการอุดมศึกษา
- 4.) คณะกรรมการการศาสนา และวัฒนธรรม

2. **เขตพื้นที่การศึกษา** ในเขตพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่พร้อมที่จะจัดการศึกษาหรือยังจัดได้ไม่เพียงพอ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงฯ มีอำนาจประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาโดยการเสนอแนะของสภาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมแห่งชาติ เพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา โดยมีคณะกรรมการและสำนักการศึกษาเขตพื้นที่ ร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบในการบริหารและการจัดการศึกษา ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวง

ให้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาของรัฐ โดยตรง ทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

3. คณะกรรมการสถานศึกษา ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีทำหน้าที่กำกับ สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา โดยไม่ใช่บังคับกับสถานศึกษา ปฐมวัยและศูนย์การเรียนรู้

4. ให้สถานศึกษาอุดมศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งอาจเป็นส่วนราชการหรือ หน่วยงานในกำกับของรัฐภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษาแต่ละแห่ง

ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.41 – ม.42)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม และจะต้องสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณของกระทรวงการ ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ส่วนที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน (ม.43 – ม.46)

1. สถานศึกษาเอกชนเป็นนิติบุคคล โดยมีความเป็นอิสระในการบริหารและการจัดการศึกษา และการจัดการศึกษาได้ทุกระดับทุกประเภทตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ

2. รัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการ ศึกษาในระดับชาติ และในระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยรับฟังความคิดเห็นของภาคเอกชนและ ประชาชนประกอบการพิจารณา

3. รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุนการลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิ ประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา

หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

กล่าวถึงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีทั้งระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการ ประกันคุณภาพภายนอก ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ และขั้นตอนของการ ดำเนินงาน *สาระสำคัญของหมวด 6 มีดังนี้*

1. ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และถือว่าการประกันคุณภาพ ภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา นอกจากนี้สถานศึกษาจะต้องให้ความร่วมมือ ในการเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา

2. ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประกันคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา

หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

กล่าวถึงระบบและกระบวนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีกองทุนสำหรับการพัฒนาให้มีองค์กรวิชาชีพครู เพื่อดูแลการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคล การกระจายอำนาจการบริหารและระบบเงินเดือนครู ตลอดจนกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ สาระสำคัญของหมวด 7 มีดังนี้

1. ให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
2. จัดตั้งกองทุนสำหรับการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา
3. ให้มีกองทุนส่งเสริม ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่ออุดหนุนผลงานและเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติ
4. ให้มีองค์กรวิชาชีพและผู้บริหารการศึกษามีฐานะเป็นองค์กรอิสระ ภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในการกำกับของกระทรวงศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. ให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับสถานศึกษา และระดับเขตพื้นที่การศึกษาเป็นข้าราชการครู
6. ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนของข้าราชการ
7. การระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนเป็นการระดมภูมิปัญญาท้องถิ่น

หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

หมวดนี้กล่าวถึง ระบบการจัดสรรงบประมาณแบบใหม่ให้สถานศึกษา และแนวการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ สาระสำคัญของหมวด 8 มีดังนี้

1. ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงานงบประมาณการเงิน และทรัพย์สินทั้งหมดของรัฐและเอกชนเพื่อการศึกษา การจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุนการอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี
2. การจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อการศึกษา
  - การจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐ กองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน และกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียน
  - สถานศึกษาของรัฐมีอิสระในการบริหารงบประมาณ

- จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งของรัฐและเอกชน เงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยครอบครัวชุมชนและองค์กรต่าง ๆ
  - จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเป็นพิเศษสำหรับบุคคลพิการและ
3. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ที่ราชพัสดุ และรายได้อื่น ๆ ของสถานศึกษาโดยไม่ต้องส่งกระทรวงการคลัง แต่การจัดสรรค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาโดยไม่เป็นนิติบุคคลให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง

4. ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษา

หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กล่าวถึงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ระบบการพัฒนา และการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา *สาระสำคัญของหมวด 9 มีดังนี้*

1. รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นตลอดจนมีเงินอุดหนุนการผลิตและให้มีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม
2. พัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
3. จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกที่ทำได้
4. จัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีการระดมทุนรวมทั้งให้มีการลดค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาคนและสังคม
5. จัดให้มีหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย แผน ส่งเสริมและประสานงานการวิจัย การพัฒนาการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บทเฉพาะกาล

กล่าวถึงการจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษาและคณะกรรมการบริหารสำนักงาน เพื่อทำงานเฉพาะกิจ 3 ปี เพื่อเสนอรูปแบบและพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารกระทรวงการศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม พระราชบัญญัติการบริหารบุคคล และเสนอแนะการปรับปรุงกฎหมาย กฎข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ *สาระสำคัญเฉพาะกาลมีดังนี้*

1. ยกเว้นกฎหมาย กฎข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศและคำสั่งเกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ให้มีผลบังคับใช้ต่อไปอีกไม่เกิน 5 ปี

กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษา ให้มีฐานะและอำนาจหน้าที่ เช่นเดิม จนกว่าจะได้มีการจัดระบบบริการและการจัดการศึกษาใหม่ แต่ต้องไม่เกิน 3 ปี

2. จัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีภายใน 5 ปีที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้

- แบ่งระดับและประเภทการศึกษาขั้นพื้นฐานภายใน 1 ปี

- จัดให้มีการประเมินผลภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่งภายใน 6 ปี

3. จัดระบบการบริการและการจัดการศึกษา หมวด 5 และหมวด 7 เกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนการแก้ไขปรับปรุง พ.ร.บ. ครู และ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูภายใน 3 ปี

4. จัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชนเฉพาะกิจ ที่จัดตั้งขึ้นใน พ.ร.บ. ที่ออกตามความในกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน เพื่อเสนอโครงสร้างตามหมวด 5 จัดระบบครูตามหมวด 7 และทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ตามหมวด 8 ตลอดจนเสนอแนะร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าว

คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา มีจำนวน 9 คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การบริหารรัฐกิจ การบริหารงานบุคคล การงบประมาณการเงินและการคลัง กฎหมายมหาชนและกฎหมายการศึกษาโดยได้รับการเสนอจากคณะกรรมการสรรหา และยุบเลิกตำแหน่งและสำนักงานปฏิรูปการศึกษาในเวลา 3 ปี